

Historicky najvyššia kompenzácia za sucho je realitou

Výzva na kompenzáciu sucha je spustená. Celkovú alokáciu 50 miliónov eur zo štátneho rozpočtu si napokon rozdelia chovatelia všetkých hospodárskych zvierat s výnimkou rýb a včiel. Napriek rôznym nespokojným hlasom zo strany niektorých poľnohospodárov je vybojovaná kompenzácia doslova zázrakom. V aktuálnej situácii, keď si financie pýta azda každý sektor v našej krajine, je táto pomoc unikátna.

Chov oviec a kôz

Veľmi pozitívne hodnotia zverejnené podmienky kompenzácie najmä chovatelia oviec a kôz, ktorí dlhodobo volali po vyplácaní podpory v prepočte na dobytku jednotku. Z balíka si rozdelia takmer 6,7 mil. eur. *„Kompetentní konečne uznali, že dobyččia jednotka je rovná. To nás mimoriadne teší a rovnako nás teší, že to nabralo veľkú rýchlosť a odškodnenie tu reálne bude už v najbližších dňoch. Aj odozva medzi chovateľmi je pozitívna,“* skonštatoval riaditeľ Zväzu chovateľov oviec a kôz na Slovensku Slavomír Relovský.

Už ohlásenie kompenzácie za tohtoročné sucho naštartovalo poľnohospodárov v regiónoch. Keď už bolo isté, že sa pomoc zrealizuje, chovatelia oslovovali pestovateľov v oblastiach, kde to sucho nebolo až také výrazné. *„Chovatelia majú aj porasty, ktoré by napríklad nevyužívali na výrobu trávnych senáží, ale rozhodli sa, že ich teraz budú vedieť realizovať a aj predať chovateľom zvierat. Inak by tá tvorba trávnych senáží nebola ekonomicky rentabilná. S finančnými prostriedkami ich však budú vedieť nakúpiť, resp. predať za vyššiu cenu, ktorá pokryje náklady na výrobu,“* vysvetľuje Slavomír Relovský.

Stále je tu aj možnosť, že niektoré chovy nakoniec skončia. Dôvodom sú najmä vysoké ceny energií a strach z ďalších rokov, ktoré budú s najväčšou pravdepodobnosťou opäť náročné.

Chov hydiny

Hydinárom sa k schválenej kompenzácii za sucho veľmi ťažko vyjadruje. Zrejme totiž ide aj o jedinú

finančnú pomoc pre tento sektor v aktuálnom roku. Plánovaná podpora na prevenciu voči zoonóze sa tento rok nevypísala, preto je na mieste aj úvaha, že sa chovatelia hydiny dostali do schémy práve z dôvodu šetrenia financií, resp. zjednodušenia administrácie výziev. *„Kukurica tvorí 20 až 25 % krmnej zmesi, ktorú využívame pri chove. Preto sa neúroda kukurice premietne do zvýšených cien za krmne zmesi. Naša účasť v tejto schéme je teda oprávnená,”* hovorí Daniel Molnár z Únie hydínarov Slovenska.

Chov dojníc

Asi najviac čakali na túto podporu chovatelia dojníc. Po zverejnení prerozdelenia finančných prostriedkov však zavládlo aj isté sklamanie. Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka v septembri vyrátal, že rast nákladov pri prvovýrobe mlieka len z dôvodu extrémneho sucha dosahuje 500 eur na dojnicu na rok, čo z hľadiska domácej produkcie znamená dodatočné finančné náklady v objeme prevyšujúci 50 miliónov eur. Na dojnice pôjde z balíka nakoniec 15 mil. eur. *„Samozrejme že cítime, že mliečny dobytok mal a aj mohol dostať viac finančných prostriedkov. Už s tým však nič nespravíme. Môžeme sa len poďakovať a bojovať ďalej,”* hovorí Margita Štefániková, riaditeľka Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka.

Kukurica na zrno sa v tomto roku zbierala najmä na siláž, no aj kvalita bola horšia. Mnohé podniky len s rastlinnou výrobou s veľkými plochami plánovanej kukurice na zrno ponúkali chovateľom porasty na skosenie aj priamo „na koreň“.

Pri aktuálnej strate 3 centov na kilogram vyrobeného mlieka nemá momentálne zväz informácie či kompenzácia zabráni rušeniu ďalších chovov. *„Náklady nám aktuálne vyleteli na 56 centov na kilogram mlieka v priemere. Chvíľu asi necháme našu vládu vydýchnuť, ale zvýšené náklady na energie sa budú musieť riešiť,”* vysvetľuje Margita Štefániková.

Otázka energií ostáva otvorená prakticky v každom sektore a naši chovatelia a pestovatelia ani v polke októbra netušili, akým spôsobom sa na nákladoch bude podieľať štát. *„Máme rozanalyzované, že energetická náročnosť na jednu dojnicu vychádza na približne 600 kWh, otázka je už len tá, aká*

bude cena jednej kWh,“ dodala riaditeľka.

Chov ošípaných

Výpadok úrod, špeciálne kukurice, výrazne poškodzuje aj chovateľov ošípaných. Zvyšovanie cien za krmivá evidujú už vyše roka, preto každé euro do sektora vnímajú pozitívne. *„Vítame, že aj ošípané nakoniec boli zaradené do podpory. Problémy s krmivami evidujeme už od júla minulého roka, kedy dvakrát skokovo vyskočili ceny krmív a nárast nám to spravilo o 150 až 200 %. Toto zvýšenie bolo len mierne kompenzované cez špeciálny rámec, ktorý sa vyplácal do konca septembra,“* popisuje situáciu v sektore riaditeľ Slovenskej asociácie chovateľov ošípaných Peter Polák. Ani v tomto sektore však nevnímajú objem finančných prostriedkov ako dostatočný a privítali by aj známu podporu na prasnice z tretieho piliera, ktorá sa však v tomto roku už s najväčšou pravdepodobnosťou nezrealizuje.

Niektorí chovatelia ošípaných majú aj rastlinnú výrobu, ktorá však zväčša nepokrýva potreby chovateľa na 100%, a preto musia krmne zmesi nakupovať. Chovatelia chcú nakupovať najmä na Slovensku, keď sa však minú možnosti, budú hľadať krmivo v okolitých krajinách, pričom najväčším adeptom bude Ukrajina ako jeden z najväčších producentov. *„Ak by chovatelia nehládali možnosti, tak by východiskom bolo len znížiť početný stav. Každý chovateľ veľmi zvažuje, aký si dá záväzok. Ale je veľký predpoklad, že chovatelia združení v SACHO udržia svoje stavy. Všetci počítajú a premýšľajú, ale myslím si, že sa budeme blížiť k tým 100 % udržania našich stavov,“* dodáva Peter Polák.